

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

PLEIN 23 - 'S-GRAVENHAGE

Verzonden: DEC. 1967

Aan de Leden van de
Coördinatie Commissie voor
Europese Integratie- en
Associatieproblemen

Directie/Afdeling: DGES

Datum: 30 november 1967

Onderwerp: agendapunt 2
vergadering 4 december 1967

Kenmerk: 214045

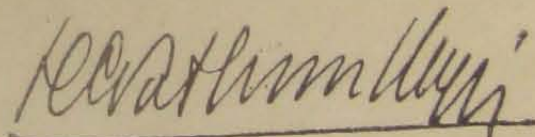
Foto-no.: F/12910/67

./.

Hierbij doe ik U toekomen een door het
Ministerie van Buitenlandse Zaken na interdepar-
tementaal overleg opgestelde nota inzake de be-
trekkingen met Israël.

Deze nota zou besproken kunnen worden onder
punt 2 van de agenda van de Coördinatie Commissie
van 4 december a.s.

De Secretaris,

(H.C. Posthumus Meyjes)

De associatieaanvraag van Israël

Uit het verslag van de werkgroep en ook uit de discussies in het Comité van Permanent Vertegenwoordigers is gebleken dat de Bondsrepubliek en Nederland bereid zijn een preferentieel akkoord met Israël te sluiten, conform de wensen van dit land en het voorstel van de Commissie. Luxemburg dat aan de werkzaamheden in de werkgroep niet heeft deelgenomen, heeft zich hierbij later aangesloten. België dat wel toegeeft dat een non-discriminatoire akkoord geen oplossing biedt, trekt hieruit nog niet de consequentie dat een preferentiële regeling moet worden aangegaan. Italië is van mening dat de Israëliëse uitvoer naar de EEG zich thans gunstig ontwikkelt en dat het niet nodig is om een preferentiële regeling op te zetten. Eventueel schijnt Italië bereid te zijn voor bepaalde industrieën, waar Israël zijn investeringen op zou concentreren, later betere afzetmogelijkheden op de EEG-markt te bieden. Frankrijk is eveneens van mening dat er geen speciale regelingen ten behoeve van Israël behoeven te worden getroffen. De handel ontwikkelt zich gunstig en zou in de naaste toekomst o.m. door de tariefverlagingen voortvloeiende uit de Kennedy-ronde verdere stimulansen ontvangen.

De vraag rijst welke houding Nederland moet innemen in de komende Raadszitting naar aanleiding van de stellingname van de andere lid-staten.

Niet ontkend kan worden dat de Israëliëse uitvoer zich gunstig ontwikkelt. Waarschijnlijk zal deze ontwikkeling verder versterkt worden door de recente devaluatie van het Israëliëse pond. Dit neemt niet weg dat er nog steeds een groot tekort is op de handelsbalans en dat het alleszins redelijk is dat Israël de afhankelijkheid van buitenlandse financiële hulp zoveel mogelijk wenst te beperken. Het is overigens ook duidelijk dat voor een vergaande industrialisatie in dit land slechts middelen kunnen worden verkregen wanneer er ook uitzicht bestaat op grotere afzetmarkten dan Israël alleen. Daarnaast dient bedacht te worden dat door de associatie van andere landen met de EEG zoals Spanje en de Maghreblanden een investering in die landen aantrekkelijker wordt dan in Israël dat niet geassocieerd zou worden.

Deze (economische) argumenten zijn reeds voor het merendeel in de werkgroep en het Comité van P.V.'s naar voren gebracht. In document S/1006/67 is de Nederlandse stellingname, op een enkele uitzondering na, goed weergegeven. Te vrezen valt echter dat een discussie in de Raad op basis van uitsluitend economische argumenten niet veel meer zal opleveren dan een "welles-nietes" gesprek.

Daarom zou zonder bovenstaande economische argumenten los te laten de nadruk dienen te vallen op politieke argumenten ten gunste van een associatie met Israël. Het belangrijkste hiervan is wel dat het Nederlandse Parlement en de regering moeilijk een preferentiële regeling voor Spanje en de Maghreblanden zal aanvaarden zonder dat ook een overeenkomstig akkoord wordt getroffen met Israël.

Voor de kwestie van de citrusvruchten is dit reeds in een concrete regeling gegoten. Het ligt voor de hand dat een preferentiële regeling voor citrusvruchten uit Israël, althans op langere termijn gezien, deel uitmaakt van een akkoord waarin ook voor andere produkten de handelsbelemmeringen en dan wederzijds worden verlaagd. Nauw hiermee verbonden is de kwestie dat deze regeling wil zij GATT-conform zijn, "substantially all the trade" dient te omvatten, tenzij men zijn toevlucht tot een speciale waiver zou nemen, waarvoor echter geen enkele aanleiding bestaat. Tenslotte kan Nederland van de partnerlanden verlangen dat zij antwoord geven op het verzoek van Israël om een associatie aan te gaan in de vorm van een douane-unie.

Wat de materiële inhoud van het akkoord met Israël betreft kan opgemerkt worden dat voor het belangrijkste agrarische exportprodukt van Israël (sinaasappelen) reeds een regeling is overeengekomen. Voor groenten - en fruitconserven zou eveneens ingestemd kunnen worden met een regeling die het mogelijk maakt dat Israël zijn marktaandeel in de EEG behoudt. Voor eieren heeft de Commissie gesuggereerd dat een deel van het vaste element van de heffing wordt afgebroken. Het Ministerie van Landbouw & Visserij zal dit nog nader onderzoeken. Over het algemeen kan gezegd worden dat mede gezien de (beperkte) verlangens van Israël, zijn marktaandeel te behouden en niet op harmonisatie van het beleid aan te dringen, in de landbouwsector geen grote problemen rijzen.

Ook t.a.v. de industriële produkten is Nederland bereid aan de Israëliëse wensen tegemoet te komen. Dit betekent dat ingestemd wordt met een wederzijdse afbraak van de handelsbelemmeringen. Voor een beperkt aantal produkten zou echter wel voor kortere of langere duur een afwijkende regeling getroffen moeten kunnen worden. Daarnaast zou bij marktverstoring tengevolge van invoer uit Israël een ont-snappingsclausule ingeroepen kunnen worden. In dit opzicht zou de regeling analoog zijn aan hetgeen voor Spanje is voorgesteld.

Zoals gezegd zal van Franse en Italiaanse zijde worden aangevoerd dat zo'n vergaande vrijmaking van het handelsverkeer ten gunste van Israël niet nodig is gezien de ontwikkeling die de Israëliëse uitvoer doormaakt. Hierop kan geantwoord worden dat het Israël vooral te doen is om de basis te scheppen voor een vergaand industrialisatieplan en dat dit slechts bereikbaar is in het perspectief van vrije toegang tot een veel grotere markt. Dit zijn overwegingen die ook in meerdere of mindere mate hebben gegolden bij het aangaan van de associaties met Griekenland en Turkije en het opstellen van onderhandelingsmandaten voor Spanje en de Maghreblanden.

Nederland kan derhalve instemmen met een preferentieel akkoord. T.a.v. de vorm (vrijhandelszone of douane-unie) bestaat geen duidelijke voorkeur. Nederland is bereid beide mogelijkheden te bestuderen en te overwegen. Wel zal de regeling moeten voldoen aan de bepalingen van art. XXIV GATT.

Wat betreft de tijdsduur, zou aansluiting gezocht moeten worden bij de regeling die met de Maghreblanden zal worden getroffen.